Autor Guste Santini
Nedjelja, 19 Prosinac 2004 19:50

Već nekoliko dana razmišljam treba li komentirati datum 17. ožujka 2005. godine kada započinju pregovori o punopravnom članstvu Hrvatske s Europskom unijom.

Hrvatska od svog osamostaljenja je identificirala svoj krajnji cilj: punopravno članstvo u Europskoj uniji. Još u vrijeme pokojnog predsjednika Franje Tuđmana to se je radikaliziralo do te mjere da se je odbacivao bilo koji osim izravnog puta u Europsku uniju. Toliko o samosvijesti u to vrijeme. Poslije 3. siječnja 2000. godine, tadašnja Koalicija jednako kao i današnji HDZ, vrše maksimalne napore kako bi se ubrzao proces punopravnog članstva. Značaj NATO-a je jednako pozicioniran.

Na putu približavanja Europskoj uniji uvijek je Hrvatska sa strepnjom očekivala što će se u Bruxellesu dogoditi i kakva će se odluka donijeti. Svaki korak na putu približavanja vladajuće političke strukture su ocjenjivale kao povijesne događaje. U ovoj se zemlji naprosto boluje od kompleksa inferiornosti do te mjere da se i nebitne stvari proglašavaju povijesnim.

Hrvatski su građani - dok je punopravno članstvo bilo daleko i dok su vladale iluzije o koristima punopravnog članstva s Europskom unijom – uglavnom podržavali napore vlasti da se ubrza proces pridruživanja. Međutim, kako se približava trenutak konačne odluke i kako «kruta zbilja ruši bajku» podrška se iz dana u dan smanjuje usprkos lamentacijama političara kako je to ostvarenje vjekovnih težnji naroda s ovih prostora. Ovim nikako ne želim reći kako su građani svjesni o problemima koji nas čekaju na putu punopravnog članstva. Upravo suprotno; smatram da se radi o instinktu, jer mnoga pitanja i problemi koji moraju biti do datuma realizacije punopravnog članstva rješeni uopće nisu precizno identificirani. Ovome svakako valja pribrojiti i restrikcije koje su dočekale deset novih članica u odnosu na prava i obveze prijašnjih petnaest članica. Osim toga, niti jedna od novih članica ne očekuje u kratkom roku poboljšanje, a J.M. Keynes je rekao da smo «svi na dugi rok mrtvi».

Smanjenje carina, povećanje deficita robne razmjene s inozemstvom, vanjski dug, javni dug, broj nezaposlenosti, manji BDP u odnosu na ostvareni 1990. godine, i tako dalje, ograničenja su koja nije moguće ignorirati. O tome su govorili, pisali, ukazivali mnogi intelektualci. Zapravo osnovni zadatak časopisa Ekonomija/Economics sastoji se u ukazivanju, analiziranju postojeće hrvatske ekonomske politike kao i u traženju primjerenih rješenja. Autori, zagovornici tih teza problašavani su katastrofičarima. Tek je predstavnik MMF-a dajući dijagnozu o hrvatskom zdravstvu kao boslesnom stanju i gospodin Andrija Hebrang operiravši se u inozemstvu jasno poručili hrvatskim građanima: «Car je gol». Na pitanje u emisiji «Otvoreno» tko upravlja Hrvatskom 69% građana je reklo da to nije Vlada već MMF. To je točno i to je tako već godinama ma koliko mi šutjeli o tome. Za ekonomiste je bio predizborni slogan HDZ-a da se neće potpisivati novi stand by aranžman sa MMF-om jedan od kuroziteta; drugi je bio rješavanje duga prema penzionerima. Ništa manje nije impresionirala ni izjava kako će se smanjiti PDV. I tako dalje.

Kakve su startne pozicije Hrvatske. Moja ocjena glasi: tragične!!!!!!!! Bankarski sustav kontroliraju stranci; krvotok ove zemje je u rukama stranaca. Ovo drugim rječima znači da Vlada, centralna banka mogu pričati priče ali ne mogu odlučivati. Predstavnik vjerovnika, MMF,

je na strani kapital odnosa. I dalje, nacionalna štednja u iznosu od 12 milijardi američikih dolara je pod kontrolom stranih banaka a iskorištena je za povećanje potrošnje a ne razvoj što se može identificirati uspoređujući kretanje kredita građanstvu i privredi. Trgovina - prodajni kanali - je također u pod kontrolom kapital odnosa. Najznačajnije tvrtke su pod kontrolom kapital odnosa. Izvozno orijentirane tvrtke su također pod snažnim utjecajem kapital odnosa. Upravo izneseno je kardinalni dokaz da dolazak stranog kapitala nije polučio očekivane rezultate. Autor ovih redaka je o tome na ovim i mnogim drugim stranicama pisao. Dragi čitaoče ne vjeruj što ljudi danas govore traži pisanu argumentaciju za što su se zalagali pred desetak godina. Priča je vjetar, pisana riječ je dokument. Iako je mjenjanje dokaz zrijianja presvlačenje od danas do sutra je manipulacija i probitak vlastitih interesa. Upravo u tome je smisao sintagme riječi ovisnih i neovisnih ekonomista, uostalom, kao i svih drugih stručnjaka.

Upravo se priča još jedna bajka. Naslov te bajke glasi: Ima dosta vremena da se formira polazna pozicija i interesi Hrvatske za koje će se zalagati pregovarački tim. Krivo. Neistinito. Opasno! Da bi se definirale polazne pozicije Hrvatske mora se prethodno odgovoriti na pitanje što hrvatski građani očekuju od Hrvatske za 5, 10 i više godina, s jedne strane, i, s druge strane, koje su objektivne mogućnosti da se očekivano ostvari. Kako ne postoji koncepcija i strategija razvoja, te kako nemamo definirane taktike i operativne politike (nemom ih jer nemamo koncepcije i strategije razvoja.) to svaki potez vlasti može biti tek slučajno ispravan, jer je za očekivati, u tim i takvim okolnostima, krive poteze. Prema tome, pregovarački tim može govoriti o kratkoročnim mjerama što nikako ne znači i dugoročni hrvatski interes. Punopravno članstvo znači dugoročne kriterije koje Hrvatska mora ispuniti ali jednako tako i zahtjevati.

Ipak, možda je vlast u pravu. Imajući u vidu stanje Hrvatske države i činjenicu da je sve prodano (postoji još nešto prirodnih resursa ali i to ćemo do punopravnog čalnstva prodati – tvrdim!!) ostaje poruka urbi et orgi (gradu i svijetu) da se brine o hrvatskim građanima. Drugim rječima, sve je učinjeno (rečeno); ostaje da se putem pregovora zadovolji forma. Na ovim prostorima forma je uvijek bila važnija od sadržaja i zato je u Hrvatskoj stanje kakvo jest.